

Ενότητα 11

Η μικρή Αλίκη είναι παιχνιδιάρικη και σκανδαλιάρικη. Επισκέπτεται συχνά τη γιαγιά της και της αρέσει να μένει αρκετές μέρες εκεί. Η γιαγιά την αφήνει να παίζει όσο θέλει. Σήμερα το πρωί οι φίλες της έπαιζαν ένα παιχνίδι που αυτή δεν το ξέρει καλά. Ρώτησε τη γιαγιά αν το ξέρει και της απάντησε ότι και αυτή το έπαιξε μικρή. Η γιαγιά της εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο παίζεται.

Κουτσό

1. Χαράζουμε πάνω στο τσιμέντο με μια κιμωλία ένα μεγάλο παραλληλόγραμμο.
2. Το χωρίζουμε κατόπιν σε τέσσερα μέρη, τα τρία πρώτα ίδια σε μέγεθος και το τελευταίο μεγαλύτερο. Αυτό είναι ο «Βασιλιάς».
3. Ορίζουμε τη σειρά των παιχτών με λάχνισμα.
4. Παίρνουμε μια πλακουτσή πέτρα και τη ρίχνουμε μέσα στο πρώτο σκαλάκι.
5. Τη ρίχνουμε έπειτα στο δεύτερο, στο τρίτο, και πηδάμε κουτσαίνοντας με το δεξί πόδι από σκαλί σε σκαλί.
6. Φτάνουμε στο «Βασιλιά», ξεκουραζόμαστε και στρίβουμε χωρίς να πατήσουμε και τα δυο πόδια κάτω.
7. Φτάνουμε πάλι στο πρώτο σκαλοπάτι και χτυπάμε την πετρούλα με τη μύτη του παπουτσιού μας για να τη βγάλουμε έξω.
8. Αφού τελειώνουμε όλα τα σκαλάκια, χωρίς να χάνουμε, συνεχίζουμε.
9. Τη δεύτερη φορά αρχίζουμε από το δεύτερο σκαλάκι, μετά από το τρίτο και τέλος από το «Βασιλιά».
10. Μετά βάζουμε την πετρούλα στη μύτη του παπουτσιού μας, περνάμε απ' τα σκαλάκια σιγά σιγά και επιστρέφουμε.
11. Μετά τη βάζουμε κάτω από την κλείδωση του γόνατου, επαναλαμβάνουμε το ίδιο και επιστρέφουμε.
12. Τέλος, κλείνουμε τα μάτια και επαναλαμβάνουμε τις κινήσεις με μεγάλη προσοχή για να μην πατήσουμε καμιά γραμμή.
13. Για κάθε βήμα ρωτάμε τους άλλους «πατώ» και, αν απαντήσουν «όχι», τότε συνεχίζουμε.
14. Όροι του παιχνιδιού είναι να μην πατήσουμε καμιά γραμμή ή κάτω το κουτσό πόδι, να μη βγάλουμε έξω από τα πλάγια την πετρούλα και να μην τη ρίξουμε κατά το ρίξιμο ή το χτύπημα πάνω σε μια γραμμή, γιατί τότε χάνουμε τη σειρά μας.

Ανδρέας Ανατολίτης, *Ελληνικά παραδοσιακά παιχνίδια*, εκδ. Ατλαντίς, Αθήνα, χ.χ.

1. Υπογραμμίστε τα ρήματα του παραπάνω κειμένου από το 1-13, παρατηρήστε σε ποια έγκλιση είναι γραμμένα και πείτε τι φανερώνει αυτή.

παιχνίδια παιχνίδια παιχνίδια

2. Προσπαθήστε να ξαναγράψετε τους κανόνες του παιχνιδιού από το 1-7 έτσι που να φαίνεται ότι δίνετε οδηγίες για το παιχνίδι.

Να χαράξετε πάνω στο τσιμέντο με μια κιμωλία ένα μεγάλο παραλληλόγραμμο.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Να συλλαβίσετε τις λέξεις:

- τέσσερα
- τρία
- κιμωλία
- παραλληλόγραμμο
- τελευταίο
- καμιά
- καμιά
- αρχίζουμε
- πετρούλα
- επαναλαμβάνουμε
- επιστρέφουμε.....

4. Παρατηρήστε τον παρακάτω πίνακα και βάλτε τα δυνατά σας για να τον συμπληρώσετε:

Οριστική	Συνοπτική προστακτική (β' πρόσωπο ενικού και β' πρόσωπο πληθυντικού)
χαράζουμε	
ορίζουμε	
παίρνουμε	
περνάμε	
πατάμε	
ρωτάμε	
πηδάμε	

Όταν ο καιρός δεν είναι καλός, η Αλίκη με τη χιαχιά της κάθονται μέσα στο σπίτι και παίζουν παιχνίδια πνευματικά, όπως σκάκι, σκραμπλ κ.ά. Το σκάκι είναι το αγαπημένο της, όχι γιατί ξέρει να το παίζει, αλλά γιατί της αρέσει να τοποθετεί αυτά τα όμορφα πιόνια και να τα κάνει βόλτες πάνω στη σκακιέρα. Νομίζει ότι έχει στα χέρια της μια πολιτεία που την κάνει ό,τι θέλει. Μια θροχερή μέρα η χιαχιά της διηγήθηκε την παρακάτω ιστορία, έναν μύθο για την προέλευση του σκακιού.

Ένας σκληρός, κακός και κατακτητής μαχαραγιάς πίστευε πως ήταν ο μεγαλύτερος στρατηγός της γης και πως τίποτα δεν ήταν αδύνατον γι' αυτόν.

Κάποια μέρα ο σύμβουλος του του είπε: «Φαίνεται πως είσαι μεγάλος στρατηγός, όμως χωρίς τους φαντάρους σου δε θα κέρδιζες ούτε μια νίκη».

Ο θυμός του μαχαραγιά ήταν φοβερός. «Απαγορεύεται να μιλάς έτσι σ' ένα μαχαραγιά» είπε.

Αργότερα ο μαχαραγιάς πρέπει να ζήτησε εξηγήσεις, και να πώς ο σύμβουλος απέδειξε την ορθότητα των λόγων του.

Έφερε στο μαχαραγιά ένα παιχνίδι που είχε κατασκευάσει μόνος του, όπου φαινόταν πως ο στρατηγός χωρίς τη βοήθεια όλων των δυνάμεών του δεν μπορούσε να κερδίσει ούτε μια παρτίδα.

Ο μαχαραγιάς ενθουσιάστηκε με το παιχνίδι και προσφέρθηκε να δώσει στον εφευρέτη ό,τι αμοιβή ήθελε. Αυτός δεν του ζήτησε ούτε πετράδια ούτε χρυσάφια, αλλά σκέτο σιτάρι. Και μάλιστα τόσο όσο να σκεπάσει τη σκακιέρα με τον εξής τρόπο:

Ένα σπυρί στο πρώτο τετράγωνο, δύο στο δεύτερο, τέσσερα στο τρίτο, οκτώ στο τέταρτο κτλ. Νομίζοντας ότι μιλούσαν για μερικά σακιά, ο μαχαραγιάς διέταξε τους αυλικούς του να υπολογίσουν πόσο σιτάρι χρειαζόταν. Όμως αποδείχτηκε πως, ακόμα και αν μάζευαν τη σοδεία απ' όλες τις χώρες πάνω στη γη, πάλι δε θα μάζευαν αρκετό σιτάρι. Έτσι, για άλλη μια φορά ταπεινώθηκε ο αλαζονικός ηγεμόνας.

A. Kostyev, *Σωστό σκάκι για όλους σε 40 μαθήματα*, μετάφρ. Φ. Σκουλαρίκης, εκδ. Κλειδάριθμος, Αθήνα, 1998

11

5. Στο παραπάνω κείμενο υπάρχουν απρόσωπα ρήματα. Βρείτε τα, υπογραμμίστε τα και κατόπιν γράψτε τα στον πίνακα που ακολουθεί, γράφοντας δίπλα και το υποκείμενό τους:

Απρόσωπο ρήμα	Υποκείμενο
.....

6. Προσπαθήστε να χαρακτηρίσετε τον μαχαραγιά και τον σύμβουλό του χρησιμοποιώντας παρομοιώσεις.

Ο μαχαραγιάς ήταν σκληρός σαν

Ο μαχαραγιάς

Ο μαχαραγιάς

Ο σύμβουλος ήταν

Ο σύμβουλος

Ο σύμβουλος

Μαθαίνοντας αυτή την ενδιαφέρουσα ιστορία, η Αλίκη ζήτησε από τη χιαχιά της να τη μάθει να παίζει αυτό το ενδιαφέρον παιχνίδι. Η χιαχιά της εξήγησε πόσο δύσκολο είναι αλλά και πόσο συναρπαστικό. Της είπε όμως ότι ήταν πολύ κουρασμένη. Έτσι, η Αλίκη αποφάσισε να φωνάξει τις φίλες της να παίξουν ένα καινούριο επιτραπέζιο, που έφερε από το σπίτι της.

Σκοπός του παιχνιδιού είναι να φτάσει κάποια ομάδα στο τέρμα βρίσκοντας τις περισσότερες λέξεις.

Προετοιμασία για το παιχνίδι

- 1. Τοποθετήστε** τις κάρτες στην ειδική θέση στον δίσκο, αφού πρώτα **βεβαιωθείτε** ότι όλες οι κάρτες του ίδιου χρώματος είναι γυρισμένες από την πλευρά με το ίδιο χρώμα.
- 2. Μοιραστείτε** σε δυο ομάδες. Δεν πειράζει αν μια ομάδα έχει έναν παραπάνω παίκτη από την άλλη.
- 3. Πάρτε** ένα πιόνι και τοποθετήστε το στην αφετηρία πάνω στο ταμπλό του παιχνιδιού.
- 4. Αποφασίστε** ποια ομάδα θα παίζει πρώτη.
- 5. Στείλτε**, αν είστε πρώτη ομάδα, έναν παίκτη να καθίσει με την αντίπαλη ομάδα.

(Οι οδηγίες συνεχίζονται για τους φίλους της Αλίκης.)

7. Βάλτε τα μαυρισμένα ρήματα στη σωστή θέση στον παρακάτω πίνακα και μετά συμπληρώστε τον:

Συνοπτική προσακτική	Συνοπτική υποτακτική	Οριστική ενεστώτα

8. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο:

Η Αλίκη είναι πολύ δεμένη με τη γιαγιά της. Η γιαγιά της Αλίκης μένει λίγο πιο έξω από την πόλη, σε ένα προάστιο στο βόρειο τμήμα της. Την αγαπάει πολύ, γιατί είναι μια γιαγιά με ζωντανό μυαλό, γλυκιά ψυχή και φωτεινό χαμόγελο. Παίρνει το λεωφορείο και την επισκέπτεται συχνά. Εκεί συναντάει τους φίλους της και παίζει πολύ μαζί τους. Αυτοί την περιμένουν με ανυπομονησία, γιατί είναι μέλος της παρέας τους και η απουσία της γίνεται αισθητή. Φτάνοντας εκεί, τρέχει αμέσως στην πλατεία και αρχίζει να φωνάζει ονόματα. Κωστή, Λένα, Θεόφιλε, Αργυρώ. Θέλει να είναι εκεί όλοι παρόντες για να αρχίσουν το παιχνίδι τους.

κείμενο της συγγραφικής ομάδας

11

9. Η μικρή Αλίκη θέλει όλοι οι φίλοι της να είναι παρόντες για να αρχίσουν το παιχνίδι τους. Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με το αντίθετο της λέξης «παρών».

Επίθετα σε -ων, -ουσα, -ον

	Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
	αρσενικό	
Ονομαστική	ο	οι
Γενική	του	των
Αιτιατική	τον	τους
Κλητική	_____	_____
	θηλυκό	
Ονομαστική	η	οι
Γενική	της	των
Αιτιατική	την	τις
Κλητική	_____	_____
	ουδέτερο	
Ονομαστική	το	τα
Γενική	του	των
Αιτιατική	το	τα
Κλητική	_____	_____